

Kennisketen

De intensieve samenwerking van praktijk en onderzoek, vanaf vraag-articulatie en projectvorming tot uitvoering van onderzoek en communicatie is de basis voor een optimale kennisbenutting. Dat vergt dan wel een zorgvuldige en gerichte aanpak van de communicatie vanuit de kennis. Visie, beleid en aanpak komen in dit artikel aan de orde.

Participatief onderzoek

De intensieve samenwerking tussen onderzoek en praktijk leidt tot onderzoeksresultaten die beter toepasbaar zijn voor de praktijk. Wat zijn de kritische succesfactoren van deze samenwerking? Een perspectief vanuit de betrokken onderzoekers.

10	Familiekudde: dierenwelzijn en diergezondheid optimaal	42	Resistentie is het enige antwoord op phytophthora
12	Professionele marketing voor biologische producten	44	Praktijk in 't kort
14	Waarschuwingssysteem voor valse meeldauw in Nederlandse wijngaarden	46	Santana en Topaz: schurftresistent en succesvol
16	Praktijk in 't kort	48	Geschied fokprogramma voor biologische varkenshouders
24	Opvoeding kuiken bepaalt gedrag als kip	50	Op weg naar een antibioticavrije biologische veehouderij
26	Biologische melk onderscheidend door meer gezonde vetzuren	52	Betere verkoop biologische aardappelen met eigen keten
28	Beetle eater verslindt aspergekever	54	Biologische landbouw zet in op weerbare bodems
36	Communicatie in 't kort	56	Mechanische onkruidbestrijding met perspectief
38	Melkveefokkerij wil robuustere koeien	63	De partners
40	'Kenniscentrum Organics' in oprichting		

bioKennis Innovatie Magazine is een eenmalige uitgave van bioKennis, ter gelegenheid van het congres 'Innoveren met ambitie', 6 december 2011. In bioKennis werken Wageningen UR en Louis Bolk Instituut samen aan onderzoek en kenniscommunicatie in de biologische landbouw.

Verspreiding van dit magazine en overname van artikelen worden aangemoedigd, mits voorzien van deugdelijke bronvermelding. Naar individuele artikelen in het magazine kan als volgt verwezen worden: Titel artikel, 2011. In: 'bioKennis Innovatie Magazine', red. F.G.Wijnands en H. van Keulen, 64 pp, bioKennis, Wageningen.

Redactieadres: Communication Services (Wageningen UR), Postbus 409, 6700 AK Wageningen, info.biokennis@wur.nl *Teksten:* Ria Dubbeldam (GAW), Jules Looman (Jules À la carte redactie), Hans Wolkers, Korné Versluis (Bureau Bint), Communication Services (Wageningen UR) *Productie:* Communication Services (Wageningen UR) *Eindredactie:* F. G. Wijnands en H. van Keulen (Wageningen UR) *Fotografie:* Hans Wolkers, Louis Bolk Instituut, Wageningen UR *Infographics:* Studio Lakmoes *Vormgeving:* Communication Services (Wageningen UR)

bioKennis Motor van Innovatie

In bioKennis werken Wageningen UR en Louis Bolk Instituut samen aan onderzoek en kenniscommunicatie in de biologische landbouw. In dit artikel het verhaal van bioKennis, een verhaal van bundeling van krachten, van eenduidige communicatie gericht op de eindgebruikers.

Duurzaamheidsprestaties

Integrale duurzaamheid staat centraal in de biologische landbouw. Hoe staat de sector ervoor? Recent onderzoek biedt inzicht in de prestaties in de praktijk, afgezet tegen de eigen ambities en de ontwikkelingen in de gangbare landbouw.

Beste lezer,

De biologische landbouw is een op duurzaamheid gerichte keten met een gecertificeerd product en een sterk groeiende markt. De totale waarde van de biologische omzet in Nederland was in 2010 €1,5 miljard (bron: Biomonitor 2010). De helft hiervan was afzet van biologische producten in Nederlandse supermarkten en speciaalzaken, de andere helft was export van biologische producten. Dit marktaandeel is de afgelopen tien jaar sterk gegroeid, ondersteund door convenanten tussen overheid en bedrijfsleven. Opvallend hierbij is de toename van de groei in de tijd. Voor 2008 varieerde de jaarlijkse groei van 5 tot 10 %. Vanaf 2008, het startjaar van de economische crisis is de groei structureel boven de 10% komen te liggen. Biologische landbouw laat zien dat er een vraagmarkt is voor duurzame producten, met consumenten die bereid zijn om te betalen voor de meerwaarde en de meerprijs. Biologische producten zijn gemiddeld 30% tot 50% duurder dan gangbare producten.

De sterke groei van de biologische sector is in de afgelopen acht jaar door het ministerie volop ondersteund met kennisontwikkeling. Kennisontwikkeling gericht op het wegnemen van belemmeringen en het benutten van kansen in de bedrijfsvoering van de individuele bedrijven in de samenwerking in ketenverband. Met als doel het verlagen van de kostprijs, het toevoegen van waarde, de verdere verduurzaming en het meer robuust maken van de geleverde prestaties. De kennisontwikkeling werd volledig aangestuurd door de sector zelf via het kennisnetwerk Bioconnect. De financiering kwam van het ministerie van Economische zaken Landbouw en Innovatie (EL&I). Wageningen UR (University & Research centre) en Louis Bolk Instituut zijn daarbij de belangrijkste kennispartners.

Dit magazine, dat verschijnt bij gelegenheid van het congres Biologische landbouw: 'Innoveren met ambitie', laat een staalkaart zien van de successen en innovaties die het gevolg zijn van de langjarige intensieve samenwerking van onderzoek, bedrijfsleven en overheid. Een aantal verdiepende artikelen gaat verder in op wat er bij komt kijken om deze intensieve samenwerking vorm te geven en een goede kennisketen op te zetten.

Ik wens u veel leesplezier.

Frank Wijnands, Wageningen UR, clusterleider biologische landbouw, 2004-2011

This publication has been printed on Butterfly FSC Mixed Credit, Go Matt FSC Mixed Credit and with environmentally friendly ink. FSC is an independent, non-governmental, not-for-profit organization established to promote the responsible management of the world's forests.